

"Kible ve Kâbe öyle bir amud-u nuranîdir ki; semavatı arşa kadar takmış ve nazmedip Küre-i Arz'ın tabakatını ferşe kadar delerek kâinatın muntazam bir amud-u nuranîsi olmuştur." Bu bahsedilen dünyanın her tarafında oluyor mu? Mesela, Kâbe 21. Kuzey enleminde olduğundan, 69. Güney enleminden ötede bir adam namazda kıyamda dursa amud-u nuraniyle kesişmez gibi?

"Emin ol, İmam-ı Şafiî mesele-i ûlâyı şarktan ve garptan geçen dairenin müdevveriyetiyle tasvir edecektir. İkinci ve üçüncü meseleyi dahi, cenuptan şimale mümted olan dairenin mukavvesiyetiyle tatbik edecektir. Burhan-ı aklî gibi cevap verecektir. Hem de kible meselesinde diyecek:"

"Kible ve Kâbe öyle bir amud-u nurânîdir ki, semavatı Arşa kadar takmış ve nazm edip, küre-i arzın tabakatını ferşe kadar delerek kâinatın muntazam bir amud-u nurânîsi olmuştur. Eğer gıtâ ve perde keşfolunsa, hatt-ı şâkul ile senin gözünün şuâsı, namazın herbir hareketinde ayn-ı kibleyle temas ve musafaha edecektir." (1)

Burada asıl anlatılmak istenen konu, dünyanın yuvarlaklığının daha bilim keşif etmeden önce, İslam alimlerince bilindiğidir. Bunun en bariz delili ise, İslam alimlerinin eserlerindeki işaret ve ifadelerdir.

O dönemde İslam toplumu her yönü ile parlak ve medeni bir yaşantı üzerinde idi. İnsanlık adına terakki ve gelişmeler hep İslam aydınları tarafından gerçekleştiriliyordu. Batı toplumu ise gayet derecede geri kalmış ilkel bir toplum hâlinde idi. Kilisenin baĝnaz fikirleri, dinin tahrif edilmiş dogmatik düşünceleri topluma hakimdi. Papazların fikirlerine karşı fikir beyan eden bilim adamları derhal idam edilirdi. Kilisenin bu baĝnaz hükümranlığı Batı toplumunu yüzlerce yıl karanlık çağlar içinde bırakmıştır. "*Dünya güneşin etrafında dönüyor*" dediğı için ömür boyu ev hapsine mahkum edilen Galileo buna en güzel örnektir.

Aynı dönemde İslam toplumu ise her konuda zirveye çıkmış bütün aydınlanmaların doruğunda idi. Batı "*dünya yuvarlak*" dediğı için aydınını mahkum ederken, İslam alimleri dünyanın yuvarlaklığını eserlerinde açık bir dil ile ilan ediyorlardı. İşte

---

Üstadımız bu cümlede, bazı İslam alimlerinin isim ve eserlerini dünyanın yuvarlaklığını çok öncelerden bildiklerine dair örnek olarak veriyor.

Bunlardan bir tanesi de İmam Şafi Hazretleridir. İmam Şafi Hazretlerinin eserlerinde dünyanın yuvarlaklığına dair birçok işaret ve emareler vardır. Namaz vakitlerindeki fetvaları ve kutuplarda yaşayanların durumunu izah etmesi, ancak dünyanın yuvarlaklığı ile çözümlenecek meselelerdir...

(1) bk. [Muhakemat, Birinci Makale, Birinci Mesele](#)